

Over de taal van Vollenhove

De taal van Vollenhove: Sallands

Op de streektaalkaart van Nederland uit de Bosatlas is te zien dat Vollenhove in het oranje gebied ligt, en niet in het donkerroze gebied waar het Stellingwerfs wordt gesproken.

Vollenhove en onmiddellijke omgeving ligt weliswaar ten noorden van het Meppelerdiep, dat de grens van het Stellingwerfstalige gebied vormt, maar toch spreekt men hier een taal die Gelders-Overijssels genoemd wordt, of wat specifieker: Sallands.

Deze kaart is gebaseerd op de oudere dialectkaart die Jo Daan in 1968 tekende voor de *Atlas van Nederland*.

Naar: de streektaalkaart uit De Bosatlas van Nederland. Groningen 2007.

Verschillen met het Noordwest-Overijsselse Stellingwerfs

Het Vollenhoofs wijkt in een aantal opzichten af van het Stellingwerfs dat in het Land van Vollenhove wordt gesproken:

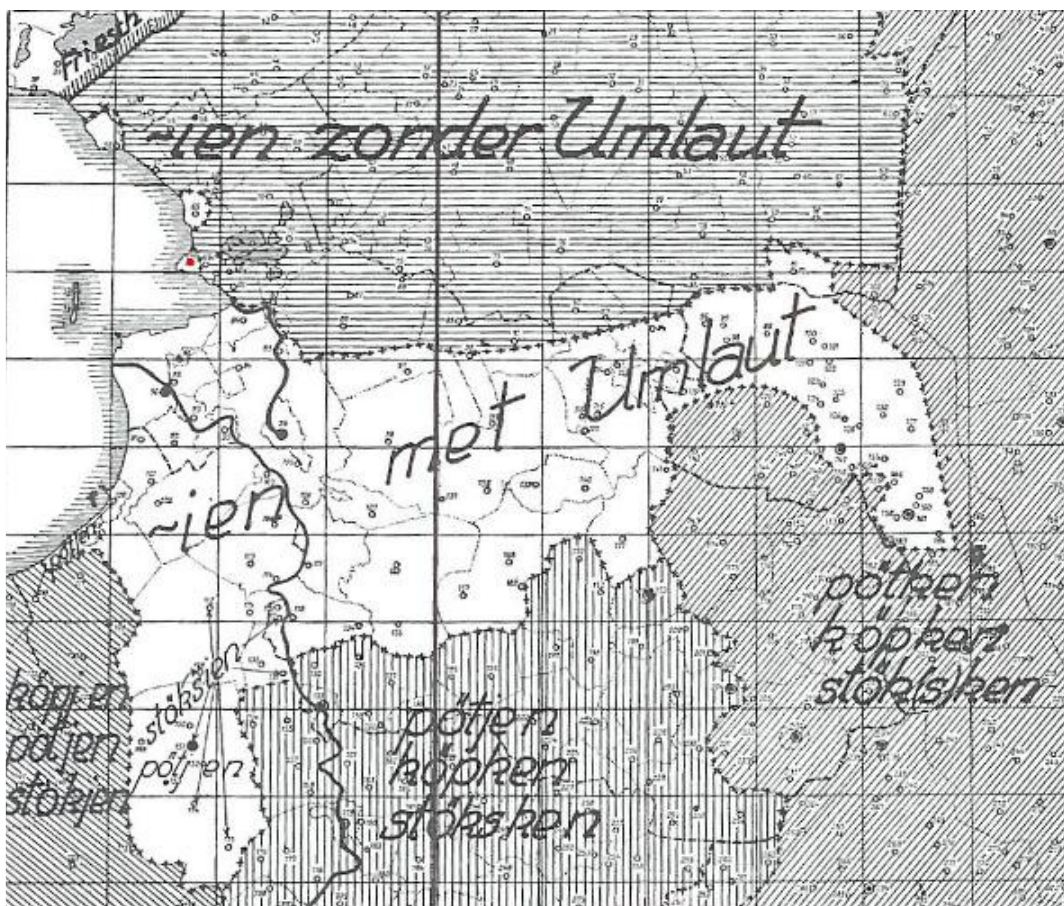
Hier *klaetert et waeter niet tegen de glaezen*, zoals in Giethoorn, maar *klätert et wäter tegen de gläzen*. De *ää* in *klätert, wäter, gläzen* is geen *èè*-klank, zoals in Giethoorn, maar ligt

“tussen” de *èè* en de *aa* in, vergelijk Engels *bad*. Deze klank wordt bijv. ook in andere Sallandse plaatsen als Zwolle en Raalte gehoord.

In Vollenhove worden de verkleinwoorden gevormd met het achtervoegsel *-ien* met klinkerwisseling van de stamklinker als dat een achterklinker is. In het Stellingwerfstalige gebied komt deze klinkerwisseling in het verkleinwoord niet voor:

Vollenhoofs	Nw-Ov.Stellingwerfs	Nederlands
<i>ond – untien</i>	<i>ond - ontien</i>	<i>hond – hondje</i>
<i>kop – köppien</i>	<i>kop - koppien</i>	<i>kop – kopje</i>
<i>zak – zäkkien</i>	<i>zak – zakkien</i>	<i>zak – zakje</i>

G.G. Kloeke tekende in 1926 al onderstaand kaartje van de verkleinwoorduitgangen. Vollenhove (rode stip) vormt een enclave in het gebied waar het verkleinwoord wordt gevormd op *-ien* zonder Umlaut (= klinkerwisseling), en sluit daarmee aan bij het zuidelijker, Sallandse, gebied van *-ien* met Umlaut.

“De verkleinwoorden”. Uit: Kloeke, G.G., ‘De taal van Overijssel.’ In: Engelen van der Veen, G.A.J. van, G.J. ter Kuile en R. Schuiling (red.), Overijssel. Deventer, p. 825.

Uit de woordenschat van het Venoois

(Ontleend aan Spa 1996)

Wat denkt u dat de volgende woorden en zinnestelsels betekenen:
(de oplossing vindt u aan het eind, na *Verder lezen/studeren*)

1. *Kö-j mi'j ok zegen oe o-j 't emäakt emmen?*
2. *I'j was ieuwig kwaod.*
3. *le mutten oe daor niet nää umme mäken.*
4. *Veur een jaor of vieve eleden.*
5. *Wi'j binnen nog niet ègen met die meinsen.*

Verder lezen/studeren

In *Het dialekt van Vollenhove*, van de hand van J.J. Spa (Kampen, IJsselacademie, 1996) wordt de taal van Vollenhove uitgebreid beschreven.

In de jaren 1978-1981 heeft dr. H. Bloemhoff (toen nog drs.), als wetenschappelijk medewerker verbonden aan de IJsselacademie, een schriftelijke enquête in het hele werkgebied van de Academie opgezet, waarbij woorden/klanken zijn afgevraagd, maar ook werkwoordvormen, verkleinwoorden, meervouden en zinsconstructies.

Dat is ook voor Vollenhove gedaan. Het verzamelde schriftelijke taal materiaal, dat is verwerkt in het boek van J.J. Spa, is voor belangstellenden te raadplegen.

De taal van Vollenhove komt ook aan de orde in:

Kloeke, G.G., 'De taal van Overijssel.' In: Engelen van der Veen, G.A.J. van, G.J. ter Kuile en R. Schuiling (red.), *Overijssel*. Deventer 1931, p. 820-851.

Sassen, A. *Het Drents van Ruinen*. Assen 1953.

Oplossingen:

1. Kun je mij ook zeggen hoe je het gemaakt hebt?
2. Hij was heel erg boos.
3. Je moet je daar geen zorgen over maken.
4. Een jaar of vijf geleden.
5. Wij kennen die mensen nog niet goed.